

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

1127654

**MOŽNOSTI ČERPANIA DOTÁCIÍ PRE
POĽNOHOSPODÁRSKE PODNIKY V SR ZO ZDROJOV EÚ**

2010

Ildikó Nagy

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

**MOŽNOSTI ČERPANIA DOTÁCIÍ PRE
POĽNOHOSPODÁRSKE PODNIKY V SR ZO ZDROJOV EÚ**

Bakalárska práca

Študijný program:	Európske rozvojové programy
Študijný odbor:	3.3.5. Verejná správa a regionálny rozvoj
Školiace pracovisko:	Katedra európskych politík
Školiteľ:	doc. Ing. Pavol Schwarcz, PhD

Nitra 2010

Ildikó Nagy

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Ildikó Nagy vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Možnosti čerpania dotácií pre poľnohospodárske podniky v SR zo zdrojov EÚ“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 18. mája 2010

.....

Ildikó Nagy

Pod'akovanie

Touto cestou chcem poďakovať pánovi doc. Ing. Pavlovi Schwarczovi, PhD za pomoc, cenné rady, pripomienky a odborné vedenie pri vypracovaní mojej bakalárskej práce.

Nitra, 18. mája 2010

.....

Ildikó Nagy

Abstrakt

Hlavnou myšlienkou mojej bakalárskej práce je získanie prehľadu o spoločnej poľnohospodárskej politike, o možnostiach čerpania z finančných príspevkov EÚ a o ich implementácií v praxi.

Vychádzajúc z horeuvedených cieľov v prvej časti práce sa nachádza stručný prehľad o súčasnej problematike poľnohospodárskej politiky, v tejto súvislosti sú uvedené aj reformy a vývoj SPP. Nástroje poľnohospodárskej politiky od vstupu SR do EÚ prechádzali rôznymi zmenami od predvstupových pomoci, cez štrukturálnu politiku v skrátanom programovom období, až po súčasnú kohéznu politiku.

Ciele a trendy nového programu rozvoja vidieka na obdobie 2007-2013 ako aj zmeny finančných nástrojov oproti predchádzajúcemu obdobiu sú charakterizované vo výsledkoch práce. Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka je podkladom pre analýzu projektu v poľnohospodárskom družstve Arvum.

V druhej časti bakalárskej práce je analyzovaný konkrétny región a projekt podaný v rámci SOP PaRV, Osi 4: Plnenie noriem Spoločenstva v predchádzajúcom programovom období 2004-2006. Charakteristika podniku, jeho ciele a zámery, výrobná kapacita sa nadväzujú na uvedený projekt a tvoria značnú časť tejto kapitoly. Záverom práce je vyhodnotenie implementácie projektu a prínosu investícií podniku.

Kľúčové slová: Spoločná poľnohospodárska politika, Európsky poľnohospodársky fond rozvoja vidieka, Program rozvoja vidieka, Sektorový operačný program, projekt

Abstrakt

The main idea of my work is an overview of the common agricultural policy, options of the drawing of the financial resources of EU and their implementation in practice.

Based on the above goals in the first part of this work is a brief overview of the current agricultural policy issues, but, in this regard are also mentioned reforms and development of CAP. Tools of the agricultural policy from Slovakia's accession to the EU passed through various changes from pre-accession subsidies through a structural policy in shortened program period to the current cohesion policy.

Objectives and trends of the new Rural Development Programme for 2007-2013 as well as changes in financial instruments from the previous period are characterized in own part of this work. Sectoral Operational Programme Agriculture and Rural Development is the basis for analyzing the project in the agricultural enterprise Arvum.

In the second part of the thesis are analysed a particular region and the project tabled in the SOP Agriculture and Rural Development, Axis 4: Implementation of standards in Community in previous programming period 2004-2006. Characteristics of the enterprise, its aims and objectives, production capacity follow on the project and set up a large part of this chapter. Conclusion of this part of work is to evaluate the project implementation and benefits of investment.

Key words: Common Agricultural Policy, The European Agricultural Fund for Regional Development, Rural Development Programme, Sectoral Operational Programme, project

Obsah

Obsah	6
Zoznam skratiek	7
Úvod	8
1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky	9
1.1 Spoločná poľnohospodárska politika EÚ	9
1.2 Politika rozvoja vidieka v rokoch 2007 – 2013	11
1.2.1 Národný strategický plán rozvoja vidieka 2007 - 2013	15
1.3 Nástroje agrárnej politiky EÚ	16
2 Cieľ práce	19
3 Metodika práce	20
4 Výsledky práce	21
4.1 Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka	21
4.2 Program rozvoja vidieka SR na obdobie 2007 - 2013	21
4.2.1 Hlavné ciele PRV, priority a opatrenia	22
4.3 Charakteristika dunajskostredského regiónu	23
4.4 Charakteristika podniku Arvum, Poľnohospodárske družstvo	23
4.4.1 História a vznik družstva.....	23
4.4.2 Organizačná a zamestnanecká štruktúra PD	24
4.4.3 Špecifiká poľnohospodárskej výroby.....	25
4.4.4 SWOT analýza podniku	29
4.5 Proces vypracovania projektu	31
4.6 Projekt na prispôsobenie normám EÚ v podniku Arvum, PD.....	32
Záver	37
Zoznam použitej literatúry	39
Prílohy	42

Zoznam skratiek

EAFRD, EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EAGGF	European Agricultural Guidance and Guarantee Fund
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
EPZF	Európsky poľnohospodársky záručný fond
ERDF	European Regional Development Fund
ES	Európske spoločenstvo
EÚ	Európska únia
ČOV	Čistička odpadových vôd
DPH	Daň z pridanej hodnoty
DS	Dunajská Streda
MP SR	Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
NFP	Nenávratný finančný príspevok
NSPRV	Národný strategický plán rozvoja vidieka
NSRR	Národný strategický referenčný rámec
NUTS	Nomenklatúra územných štatistických jednotiek
PD	Poľnohospodárske družstvo
POP	Plodiny na ornej pôde
PRV	Plán rozvoja vidieka
SAPS	Jednotná platba na plochu
SFP	Single Farm Payment (Jednotná platba na farmu)
SOP PaRV	Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka
SPP	Spoločná poľnohospodárska politika
SR	Slovenská republika
RV	Rastlinná výroba
VDJ	Veľká dobytčia jednotka
ŽV	Živočíšna výroba

Úvod

Spoločná poľnohospodárska politika Európskej únie je obzvlášť náročnou oblasťou v celej Európe. Hlavnou myšlienkou tejto politiky je zjednotenie poľnohospodárstva členských štátov a založenie spoločných finančných dotácií, ktoré súčasne znamenajú zrušenie alebo obmedzenie vlastných právomocí členských štátov. Európska spoločná poľnohospodárska politika - aj po niekoľkých reformách – funguje na základe zásad zakotvených v Rímskej zmluve a jej hlavnými cieľmi naďalej zostávajú zabezpečenie jednotného trhu pre poľnohospodárske výrobky a potraviny, adekvátne príjmy pre poľnohospodárov. Spoločná poľnohospodárska politika, aby odstránila negatívne vplyvy industrializácie krajiny, v posledných desaťročiach sa zameriava na udržateľnú ekonomiku, multifunkčný rozvoj poľnohospodárskych podnikov, diverzifikáciu vidieka a na poskytovanie technickej pomoci.

V programovom období 2004-2006 poľnohospodári na rozvoj vidieka a poľnohospodárstva v rámci Sektorového operačného programu mohli čerpať z dvoch štrukturálnych fondov EAGGF a ERDF. Nový Program rozvoja vidieka pre obdobie 2007-2013 zahŕňa náročnejšie a komplexnejšie ciele, kladie veľký dôraz na znalostnú ekonomiku, konkurencieschopnosť, trvalo udržateľný rozvoj a na tvorbu a ochranu životného prostredia, čím vyžaduje väčšiu sústredenosť aj od uchádzačov o dotácie.

Európska komisia ponúka možností financovania pre rôzne oblasti vidieka a poľnohospodárstva. Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV) podporuje programy rozvoja vidieka členských štátov a Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF) financuje priame platby poľnohospodárom a zabezpečuje reguláciu poľnohospodárskych trhov prostredníctvom finančných nástrojov, ako sú intervenčné ceny a vývozné náhrady.

Jedným z predpokladov pre úspešné získavanie zdrojov z fondov EÚ je dobre vypracovaný projekt. Bakalárska práca prostredníctvom realizovaného projektu v poľnohospodárskom podniku Arvum predstavuje proces prípravy a realizovania projektu v praxi. V súvislosti so získavaním príspevkov z fondov EÚ treba podotknúť aj dôležitosť dostatočnej informovanosti potenciálnych žiadateľov a vyškolenie odborníkov pre túto oblasť.

---

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

1.1 Spoločná poľnohospodárska politika EÚ

Poľnohospodárska politika predstavuje kľúčový prvok hospodárskej politiky každej krajiny. Poľnohospodárstvo ako odvetvie ekonomiky má špecifické charakteristiky a bez ohľadu na svoju veľkosť alebo podiel v národnom hospodárstve je strategickou oblasťou ekonomiky ktoréhokoľvek štátu. Dá sa to pripísať rôznym ekonomickým, politickým a kultúrnym faktorom, ako sú napr. zabezpečenie zásobovania potravinami a životného minima, zamestnanie poľnohospodárskej pracovnej sily, ochrana krajiny a regionálne charakteristiky. Platilo to najmä počas prvých rokov po 2. svetovej vojne v období studenej vojny. Zakladajúci členovia EHS si to dobre uvedomovali a chceli zahrnúť poľnohospodárstvo do budúceho spoločného trhu za podmienok, ktoré sa líšili od podmienok pre ostatné odvetvia ekonomiky. Výsledkom je, že spoločná poľnohospodárska politiky (SPP), vytvorená na úrovni spoločenstva, sa stala jedinečnou, špecifickou oblasťou v rámci spoločného trhu. **HORVÁTH (9).**

ŠÍBL (24) uvádza, že Spoločná poľnohospodárska politika je najstaršou, najzložitejšou a zároveň najkonfliktnějšíou politikou EÚ. Jej princípy a ciele sú zakotvené v Zmluve o EHS (1957), ktorá rozširuje spoločný trh na poľnohospodárstvo a obchod s poľnohospodárskymi výrobkami. V nezmenenej podobe sa premietajú aj do Zmluvy o Európskej únii.

Ciele spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ

K základným cieľom SPP patria:

- a) zvýšiť produktivitu poľnohospodárstva podporovaním technického pokroku a zabezpečením racionálneho rozvoja poľnohospodárskej výroby a optimálneho využívania výrobných faktorov, najmä pracovnej sily;

-
- b) zabezpečiť týmto spôsobom primeranú životnú úroveň poľnohospodárov, najmä zvýšením individuálnych príjmov jednotlivcov pracujúcich v poľnohospodárstve;
  - c) stabilizovať trhy;
  - d) zabezpečiť riadne zásobovanie;
  - e) zabezpečiť dodávky spotrebiteľom za primerané ceny. **Zmluva o EÚ (27)**.

Princípy SPP

V roku 1962 sa signatárske štáty dohodli na troch zásadách, ktoré platia doteraz:

- **Zjednotený trh:** Organizácia poľnohospodárskeho trhu je pre každého rovnaká. Každý výrobok sa môže voľne pohybovať vo vnútri spoločenstiev
- **Finančná solidarita:** náklady, ktoré kvôli organizácii poľnohospodárskeho trhu vznikajú, sú financované spoločným rozpočtom, respektíve Európskym poľnohospodárskym poradným a záručným fondom
- **Priorita spoločenstva:** Ochrana európskeho poľnohospodárstva clami na dovoz poľnohospodárskych výrobkov z tretích krajín.

Portál **www.europskaunia.sk** (22)

Kontroverzný charakter spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ podľa **ŠÍBLA (24)** vyplýva z vysokých výrobných nákladov a rozličných národných záujmov. Primeraná životná úroveň pracovníkov sa dosahuje prostredníctvom podpory cien poľnohospodárskych produktov v krajinách EÚ. To viedlo k rastúcim poľnohospodárskym prebytkom, avšak cieľ garantovať príjmy farmárov sa nedosiahol. Poľnohospodárske dotácie vyvolávajú v nečlenských krajinách obvinenia EÚ z poľnohospodárskeho protekcionizmu.

Európska únia na konci 80-tych rokov sa už musela zaoberať väčšinou trvalými prebytkami hlavných poľnohospodárskych komodít. Tieto opatrenia spôsobovali vysoké rozpočtové náklady, pôsobili rušivo na niektoré svetové trhy. *MacSharry-ho reforma* v roku 1992 priniesla zníženie intervenčných cien a kompenzáciu farmárom prostredníctvom vyplácania priamych platieb. Boli zavedené niektoré opatrenia podporujúce rozvoj vidieka a rešpektujúce životné prostredie. Farmári museli viac

---

reagovať na trhy, dostávali priamu podporu k príjmom a museli reagovať na meniace sa priority verejnosti.

V rámci súboru reforiem nazvaného *Agenda 2000* okrem pokračovania v cieľoch predchádzajúcej reformy, významným krokom tejto reformy je komplexná politika rozvoja vidieka, podporujúca vidiecke iniciatívy a pomáhajúca farmárom pri diverzifikácii a zlepšení predaja ich produktov. **Ústav pre vedecko-technických informácií pre pôdohospodárstvo Nitra (26).**

Najväčšia časť práce sa však urobila pri reforme v roku 2003 zavedením nového systému priamych platieb (tzv. jednotná platobná schéma), podľa ktorého sa už podpora neviaže na produkciu. Odvtedy už farmári nezískavajú rôzne typy podpory z rozličných schém určených pre jednotlivé produkty, ale len ročnú podporu, odvodenú od veľkosti ich fariem. Musia pri tom splniť viacero požiadaviek v súvislosti s verejným zdravím, stavom rastlín a hospodárskych zvierat, i starostlivosťou o životné prostredie, správnym zaobchádzaním so zvieratami ako aj s trvalo udržateľným rozvojom vidieka - tzv. Cross compliance. Portál www.euractiv.sk (19)

1.2 Politika rozvoja vidieka v rokoch 2007 – 2013

STEHLO – BUDAY (23) uvádzajú, že „Politika vidieckeho rozvoja je životnou politikou pre vidiecke oblasti, ktorá udržuje doma okolo polovicu populácie EÚ“, povedala **Mariann Fischer Boel**, komisárka pre poľnohospodárstvo a vidiecky rozvoj. „Tento strategický dokument poskytuje členským štátom súbor nástrojov, z ktorého si môžu vybrať podľa ich vlastnej situácie a priorit. Politika rozvoja vidieka je celá o pomoci pri inovácii a ekonomickom rozvoji v krajine. Znamená reálny príspevok k podpore rastu a vytváraniu pracovných miest a uchovaniu nášho unikátneho vidieckeho prostredia“.

Ako píše **BUCHTA – FEDERIČOVÁ (3)**, v programovacom období 2004 – 2006, hlavným cieľom SOP je zlepšenie multifunkčného poľnohospodárstva a trvalo udržateľného rozvoja vidieka, pričom strategickými cieľmi SOP sú:

-
- Zvýšiť efektívnosť poľnohospodárskej produkcie pri dodržaní ochrany životného prostredia a životných podmienok zvierat, zabezpečiť kvalitu potravín
  - Zlepšiť kvalitu života vidieckeho obyvateľstva prostredníctvom rastu životnej úrovne, vytvárať primerané sociálne prostredie a rozvíjať činnosti vidieka
  - Zlepšiť súčasnú situáciu v oblasti rozdrobenosti pozemkov
  - Zvýšiť absorpčnú kapacitu cez odborné vzdelávanie.

V zmysle dosiahnutia definovaných cieľov sa stanovili dve priority:

- a. Podpora produktívneho poľnohospodárstva*
- b. Podpora trvalo udržateľného rozvoja vidieka*

LACEK – OBEDOVÁ (11) zdôrazňujú, že trvaloudržateľnosť je dlhodobý strategický cieľ, pričom multifunkčnosť je ideálnym operatívnym nástrojom na jej dosiahnutie. Multifunkčnosť poukazuje na skutočnosť, že ekonomické aktivity majú viacnásobné výstupy, čo umožňuje dosiahnuť niekoľko spoločenských cieľov naraz. Koncept trvaloudržateľnosti je v podstate orientovaný na ciele. Poukazuje na to, že zdroje by mali byť používané takým spôsobom, aby sa hodnota ich celkových zásob – vrátane ich optimálnej hodnoty – nezmenšovala. Politický kontext multifunkčnosti znamená pre štáty, ktoré si ho osvojili, záväzok do budúcnosti výrazne obmedziť domácu podporu poľnohospodárstva a ochranu hraníc ako aj zmena politiky na takú, ktorá menej obmedzuje obchod a nedeformuje trh.

SCHWARCZ – RUMANOVSKÁ – LAZÍKOVÁ (21) zastávajú názor, že starnutie vidieckej a poľnohospodárskej pracovnej sily je potrebné zastaviť alebo znížiť, odliv mladých ľudí z vidieckych oblastí predstavuje výzvu pre zabezpečenie trvalo udržateľnej vidieckej ekonomiky v EÚ. Zmeny v zamestnanosti v poľnohospodárstve v krajinách EÚ-15 ako aj v nových členských krajinách sú ovplyvnené zvýšením produktivity práce prostredníctvom technického pokroku, makroekonomickým prostredím, štruktúrou a reštrukturalizáciou fariem, socio-ekonomickou charakteristikou farmárov a vo významnej miere aj podpornou politikou EÚ. Táto politika je veľmi úzko spätá s politikou rozvoja vidieka na roky 2007-2013, ako je stanovené v Nariadení 1698/2005.

Ako avizujú **FETEKE – HUDÁKOVÁ (7)** súčasný rozvoj vidieka zohľadňujúci ciele Lisabonskej stratégie sa zameriava okrem iného, na zlepšenie vzdelávania a odbornej prípravy, výskumu a vývoja a podporu inovácií a udržateľnosti. Investície do ľudského kapitálu a zručností majú zásadný význam pre využitie príležitostí pre rast a zamestnanosť vo vidieckych oblastiach. Tieto faktory prelínajú celý rad aktivít pre rozvoj vidieka v súlade s vytváraním a definíciou nového fondu pre rozvoj vidieka a jeho misie na podporu trvalo udržateľného rozvoja vidieka spôsobom, ktorý dopĺňa politiku podpory príjmov spoločnej poľnohospodárskej politiky, politiky súdržnosti a spoločnej politiky rybného hospodárstva.

V súčasnom multifunkčnom poľnohospodárstve krajín EÚ sú pozorované dva rozhodujúce trendy, hovoria **HUDÁK – ROVNÝ (10)**. Prvým trendom je intenzifikácia, koncentrácia a špecializácia vo vidieckych regiónoch. Konkurenčné výhody v agropodnikaní vyplývajú z účinnejšieho využívania biofyzikálnych podmienok, z racionálnejšej výrobnnej štruktúry fariem, z integrácie prvovýroby s potravinárskym priemyslom a z kooperácie farmárov so špecializovanými agroslužbami. Druhý trend, znižovanie výroby a pokles výmery sa vyskytuje v tých regiónoch, ktoré sa vyznačujú nepriaznivými ekonomickými a sociálnymi podmienkami v oblastiach s menej úrodnou pôdou.

PROKOP (17) tvrdí, že jedným spomedzi faktorov vplývajúcich na diverzifikáciu poľnohospodárskej výroby je zemepisná šírka, čo súvisí najmä s priemernou dennou a nočnou teplotou, dĺžkou vegetačného obdobia, priemernou dĺžkou dňa, ale pôdne druhy, zrážky a ich rozloženie počas roka najmä však počas vegetačného obdobia tiež vplývajú na rozsah a úroveň poľnohospodárskej výroby.

STEHLO – BUDAY (23) diverzifikáciu definujú ako rozširovanie činnosti poľnohospodárskeho podniku o nepoľnohospodárske typy výrobkov a služieb. Myslia predovšetkým na tie činnosti, ktoré sú síce naviazané na pôdu, ale nesúvisia s tvorbou tradičnej poľnohospodárskej produkcie. Stabilizáciu rozvoja vidieka v SR vidia v diverzifikácii poľnohospodárskych činností ako vo vnútri, tak aj mimo poľnohospodárskych podnikov. Prekážky tohto vývoja, ktoré je potrebné odstrániť,

---

zahrňujú nedostatočnú a drahú infraštruktúru, nízky počiatkový kapitál a nedostatočnú dostupnosť pôžičiek a garancií.

Podľa **BUCHTU (4)** diverzita vidieckej krajiny je tvorená rozličnými agrárnymi štruktúrami a ochrana a zveľaďovanie vidieckej krajiny je významnou investíciou do budúcnosti. Agrárny sektor prispieva k sociálnej kohézii vidieka najmä v regiónoch, v ktorých si zachovalo optimálnu mieru zamestnanosti, pričom je nutné zdôrazniť, že na teritoriálnej kohézii sa poľnohospodárska politika spolupodieľa a nie je v tomto smere dominantným aktérom. Ani vysoko účinné produktívne poľnohospodárstvo nie je schopné - aj keď stále zostáva dominantným užívateľom pôdy - zabezpečiť plnohodnotný a komplexný rozvoj vidieka. Regionálne diferencie spočívajú v tom, že kým v poľnohospodársky najproduktívnejších regiónoch agrárne aktivity vytvárajú významný podiel zamestnanosti a vidieckej ekonomiky, tak v silne industrializovaných oblastiach predstavuje poľnohospodárstvo komplementárny prvok.

Podľa **GOZORU (8)**, regionálne disparity a diferenciácie sa najvýraznejšie prejavujú v poľnohospodárstve a na vidieku. Špecifické produkčno-ekonomické a klimatické podmienky determinovali plošnú a produkčnú diferenciáciu územno-správnych celkov v SR. Ďalším nemenej dôležitým determinantom regionálnej disparity je početnosť a ekonomická úspešnosť agropodnikateľských subjektov. Úspech podnikov závisí od podnikového manažmentu, ktorého účinnosť zaostáva na strednom a východnom Slovensku. Dôsledkom disparity produkčných a ekonomických efektov je neefektívne zhodnocovanie vstupov do výroby a nedostatočné alternovanie poľnohospodárskej výroby. Príčinami rozdielov je aj výrazný rozdiel vo financovaní zo štátneho rozpočtu a z fondov EÚ, investície do zaostávajúcich regiónov sú obmedzené.

Ako píše **ÁCS (1)**, napriek priaznivým správam o vývoji ekonomiky Slovenska, z analyzovaných výsledkov vyplýva, že regionálne rozdiely medzi západom a východom sa prehľbujú a v určitých častiach krajiny prichádza ku koncentrácii socio-ekonomických problémov. NSRR síce vymedzuje disparity rozvoja SR a nástroje na ich riešenie, avšak iba v súvislosti s prioritami EÚ, ktoré v určitých prípadoch nezohľadňujú národné potreby Slovenskej republiky.

RABBINGE (18) uvádza, že vidiecka politika sa v EÚ často redukuje na garancie príjmov pre poľnohospodársku obec. Zdôrazňuje, že je potrebné stimulovať konkurenčné súperenie, pretože rurálne podnikanie posilní poľnohospodársku komunitu, kde bude síce menej poľnohospodárov, ale lepšie farmy. V rámci päťpilierovej reformy EÚ potrebuje politiku znalostí a inovácií; reštrukturalizáciu politiky využívania pôdy; politiku európskych potravinových systémov, ktorá by sa súčasne venovala produkcii, spracovaniu, logistike a maloobchodnému predaju; metropolitné poľnohospodárstvo by zabezpečilo vysokokvalitnú produkciu na malých plochách pôdy; a politiku na ochranu európskej krajiny.

Pôdohospodárstvo čelí novým výzvam, a to globalizácii svetovej ekonomiky, hrozbe klimatickej zmeny, ale získava aj nové príležitosti v tvorbe novej energetickej rovnováhy s využitím svojho potenciálu tvorby obnoviteľných zdrojov energie, tvrdí **BECÍK (2)**. Cieľ v strategickej vízii vývoja slovenského poľnohospodárstva bude naďalej potravinová bezpečnosť, udržateľné a konkurencieschopné poľnohospodárstvo v podmienkach otvoreného vnútorného trhu a liberalizácie obchodu, ktoré pritom splní funkciu udržiavania prírodných zdrojov, prostredia a krajiny.

1.2.1 Národný strategický plán rozvoja vidieka 2007 - 2013

Na základe čl. 11 **nariadenia Rady č. 1698/2005 (13)** o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka má každý členský štát predložiť národný strategický plán rozvoja vidieka. Národný strategický plán zabezpečí, aby pomoc Spoločenstva pre rozvoj vidieka bola konzistentná so strategickými usmerneniami Spoločenstva a aby priority Spoločenstva, národné a regionálne priority boli koordinované. Národný strategický plán je referenčným nástrojom na prípravu programovania EPFRV.

Národný plán rozvoja vidieka (14) vychádza z hlavných strategických priorít EÚ pre programovacie obdobie 2007 – 2013 vo väzbe na Lisabonskú a Göteborgskú stratégiu:

- *Lisabonská stratégia* - stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010 zamerané na ľudské zdroje a vzdelávanie, informačnú spoločnosť, podnikateľské prostredie a vedu, výskum a inovácie.
- *Göteborgské ciele* trvalo udržateľného rozvoja EÚ, dopĺňajúce Lisabonskú stratégiu, sú v plnej miere premietnuté do stratégie SR pre rozvoj vidieka.
- Ciele *Kjótskeho protokolu* pre zmiernovanie klimatických zmien sa do stratégie SR premietli vo väzbe na lesné hospodárstvo a využitie obnoviteľných zdrojov energie.

Globálny cieľ politiky rozvoja vidieka „*Multifunkčné poľnohospodárstvo, potravinárstvo, lesníctvo a udržateľný rozvoj vidieka*“ sa napĺňa prostredníctvom štyroch osí:

Ciele PRV

Tabuľka. 1

Os 1	Zvyšovanie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
Os 2	Zlepšovanie životného prostredia
Os 3	Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva
Os 4	Leader

Zdroj: Národný strategický plán rozvoja vidieka 2007 – 2013

1.3 Nástroje agrárnej politiky EÚ

V skrátenom programovom období 2004-2006 sa SR prvýkrát zapojila do čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ, konštatuje **MAJKOVÁ (12)**. Napriek skúsenostiam z predvstupovej pomoci, ktorá sa realizovala prostredníctvom programov Ispa, Phare a Sapard, sme sa museli v krátkom čase pripraviť na nový systém riadenia a implementácie prostriedkov zo štrukturálnych fondov. V programovom období 2007-2013 budú môcť slovenské podniky čerpať podporu vo výške 11 287 mil. eur, z toho 7 689 mil. eur prostredníctvom štrukturálnych fondov a 3 898 mil. eur prostredníctvom Kohézneho fondu.

Strategické usmernenia Spoločenstva podľa nariadenia Rady (ES) č.1698/2005 určujú oblasti dôležité pre splnenie priorít Spoločenstva, najmä göteborgských cieľov

---

trvalej udržateľnosti a obnovennej lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť a pomôžu:

- identifikovať oblasti pre využitie podpory EÚ s cieľom dosiahnutia najväčšej pridanej hodnoty pre rozvoj vidieka na úrovni EÚ,
- zabezpečiť prepojenie s hlavnými prioritami EÚ a presadiť ich do politiky rozvoja vidieka,
- vytvoriť konzistentnosť a kompatibilitu s ostatnými politikami EÚ, v prvom rade v oblasti súdržnosti a životného prostredia,
- sprevádzať vykonávanie novej, trhovu orientovanej SPP vrátane potrebnej reštrukturalizácie, uvádza portál www.eur-lex.europa.eu (16).

TAUER – ZEMÁNKOVÁ – ŠUBRTOVÁ (25) píše, že znižovanie rozdielu medzi regiónmi a vyrovnanie odlišnej sociálnej a ekonomickej situácie členských krajín pri zachovaní ich kultúrnych a historických hodnôt patrí medzi priority EÚ. Štrukturálne fondy, ktoré patria medzi nástroje politiky hospodárskej a sociálnej súdržnosti, boli postupne vytvorené k napĺňovaniu tejto politiky. Ich účelom je prostredníctvom rozvojových programov a projektov znižovať rozdiely v regiónoch a zaostalosť najviac znevýhodnených oblastí. V súčasnosti existujú dva fondy, a to *Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF)* a *Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV)*. Okrem štrukturálnych fondov existuje *Kohézny fond* orientujúci sa na územné celky štátu a spolufinancuje veľké projekty v oblasti životného prostredia a transeurópskych dopravných sietí.

Ako uvádza portál EK, výdavky na poľnohospodárstvo z fondov EPZF a EPFRV tvoria súčasť celkového rozpočtu EÚ a sústreďujú sa

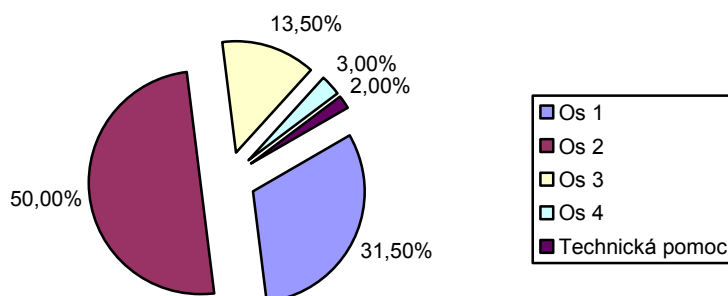
- na financovanie priamych platieb poľnohospodárom a opatrenia na reguláciu poľnohospodárskych trhov, akými sú intervencie a vývozné náhrady v rámci dotácií z EPZF
- EPFRV fond cez ktorý sa financujú programy členských štátov zamerané na rozvoj vidieka. Portál Európskej komisie www.ec.europa.eu (15)

Najviac podporovaným nástrojom v rámci SPP sú priame platby, konštatuje **SCHWARCZ(20)**, ktoré predstavujú podporu na zachovanie poľnohospodárskej produkcie podľa vopred stanovených výrobných kvót. Priame platby EK uprednostnila ako nástroj, ktorý je transparentnejší ako podpora trhu prostredníctvom intervenčných mechanizmov. Sú považované za prechodný nástroj pre odvykanie farmárov od foriem podpory, ktoré viac deformujú trh. Uplatňovaním nového systému SAPS sa nové členské štáty postupne prispôbia novému systému Single Farm Payment (SFP). Ďalšou platbou v rámci daného systému je tzv. platba na plodinu na ornej pôde (POP), pri ktorej pre čerpanie je podmienkou existencia parcely s výmerou nie menšou ako 0,3 hektára. Uvedenými zásadnými reformami SPP zmenila spôsob rozdeľovania subvencií farmárom, čím dostali väčšiu voľnosť prispôbiť sa požiadavkám trhu s cieľom dosiahnuť konkurencieschopnosť a trvalo orientované a trvalo udržateľné poľnohospodárstvo.

Podľa **Národného plánu rozvoja vidieka (14)** príspevok z EPFRV je alokovaný podielom 98,04 % v konvergenčných regiónoch a 1,96 % v ostatných oblastiach, ktoré predstavuje Bratislavský kraj. Miera príspevku z EPFRV bola stanovená v súlade s čl. 70 nariadenia Rady (ES) č.1698/2005 a tvorí určené percento z verejných výdavkov pre jednotlivé osi a Technickú pomoc. V obidvoch regiónoch je miera príspevku stanovená v maximálnej výške, ktorú umožňuje právny predpis. Príspevok EAFRD je rozdelený medzi jednotlivé osi nasledovne:

Príspevky EPFRV podľa osí

Graf 1

Zdroj: NSPRV

---

2 Cieľ práce

Cieľom bakalárskej práce je analýza a zhodnotenie čerpania finančných zdrojov z fondov EÚ v agrárnom sektore SR. Konkrétny projekt vo vybranom poľnohospodárskom podniku je príkladom ako sa proces projektovania realizuje v praxi vrátane vyhodnotenia poimplementačného stavu projektu, ktorý je kľúčovým meradlom úspešnosti projektu, resp. prínosu pre podnik.

Vzhľadom na komplexnosť tejto problematiky v práci sa sústreďujeme aj na reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky a na súčasný vývoj. Uvádzame názory na aktuálny trend multifunkčného a trvalo udržateľného poľnohospodárstva, ktorý formuje tradičný vidiecky životný štýl so zámerom smerovať k modernejšiemu, rozvinutejšiemu vidieku a najmä sa má stať atraktívnym prostredím pre mladú generáciu.

K dosiahnutiu hlavného cieľa sme sa zameriavali na nasledujúce separátne ciele:

- charakteristika štrukturálnych fondov v programovom období 2004-2006,
- charakteristika finančných nástrojov v novom programovom období,
- charakteristika poľnohospodárskeho subjektu,
- čerpanie príspevkov zo štrukturálnych fondov v poľnohospodárskom podniku,
- realizácia projektu a vyhodnotenie jeho dopadu na podnik.

---

3 Metodika práce

Materiály, z ktorých pri písaní bakalárskej práce vychádzame tvoria dostupné literárne, tlačové a internetové zdroje pre získanie všeobecného prehľadu o problematike a ďalej podklady a projektová dokumentácia od vybraného podniku pre analýzu čerpania z fondov EÚ.

Metodika práce postavená na troch pilieroch sa sústreďuje

- na zhromaždenie informácií od domácich a zahraničných autorov, ktorí sa danou problematikou zaoberajú
- na určenie cieľa
- na spracovanie a vyhodnotenie získaných informácií.

Pri vypracovaní práce boli používané nasledovné metódy:

- metóda analýzy a syntézy literárnych údajov pre teoretické poznatky
- metóda priameho rozhovoru s vedúcimi pracovníkmi pre získanie informácií a údajov o družstve
- metóda komparácie na porovnanie štatistických a ekonomických ukazovateľov
- SWOT analýza na popísanie silnej a slabej stránky podniku a na jeho príležitosti a ohrozenia
- metóda kompilácie pre zhrnutie získaných informácií.

---

4 Výsledky práce

4.1 Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

SOP na základe plánu rozvoja vidieka 2004-2006 spadá pod cieľ 1 a zemepisne sa vzťahuje na NUTS II. Ciele Plánu rozvoja vidieka – zvýšenie efektívnosti poľnohospodárskej výroby, podpora znevýhodnených oblastí, zintenzívnenie zalesňovania a poskytovanie pomoci poľnohospodárom splniť náročné štandardy EÚ - sú doplnkovými cieľmi k opatreniam SOP. Globálnym cieľom SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka pre roky 2004-2006 bol rozvoj multifunkčného poľnohospodárstva a trvalo udržateľného rozvoja vidieka. Jednotlivé opatrenia boli stanovené v súlade so strategickými cieľmi programu a predstavujú nasledujúcu štruktúru:

- 1.1 Investície do poľnohospodárskych podnikov
- 1.2 Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov
- 2.1 Trvalo udržateľné lesné hospodárstvo a rozvoj lesníctva
- 2.2 Rybné hospodárstvo
- 2.3 Podpora prispôsobovania a rozvoja vidieckych oblastí
- 2.4 Vzdelávanie
- 2.5 Technická pomoc

Pomoc na rozvoj poľnohospodárstva a regionálneho rozvoja sa realizuje prostredníctvom štrukturálnych fondov. Financovanie SOP prebieha cez usmerňovaciu sekciu finančného nástroja EAGGF.

4.2 Program rozvoja vidieka SR na obdobie 2007 - 2013

Európska únia od roku 2007 prijala väčšie zmeny týkajúce sa pravidiel a podmienok spoločných poľnohospodárskych dotácií. V rámci týchto zmien v rokoch 2007-2013 všetky poľnohospodárske fondy pre rozvoj vidieka sa sústreďujú do dvoch fondov - *Európsky poľnohospodársky záručný fond*, ktorý predstavuje I. pilier SPP a *Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka*, ako II. pilier. EPFRV je finančný nástroj, ktorý má investičnú povahu a financuje najmä infraštruktúru, investície do tvorby pracovných príležitostí, miestne rozvojové projekty a podporuje malé a stredné

podniky. EPZF podporuje poľnohospodárov, aby boli konkurencieschopní na domácich a svetových trhoch, podporuje zlepšovanie životnej úrovne na vidieku a v neposlednom rade pomáha v zlepšovaní životného prostredia krajiny a vidieckeho dedičstva. Pre čerpanie pomoci z fondov EÚ, členské štáty museli vypracovať stratégiu pre rozvoj vidieka a na dosiahnutia týchto cieľov zostaviť program rozvoja vidieka.

4.2.1 Hlavné ciele PRV, priority a opatrenia

Program rozvoja vidieka SR pre obdobie 2007 – 2013 nadväzuje na hlavné ciele Lisabonskej stratégie a Göteborgskej stratégie, teda na znalostnú ekonomiku, konkurencieschopnosť a na trvalo udržateľný rozvoj, pričom zohľadňuje nedostatky, resp. problematické oblasti slovenského poľnohospodárstva akými sú napr. stagnácia poľnohospodárskej produkcie, znižovanie zamestnanosti v agrárnom sektore, pokles pridanej hodnoty. Program je strategickým dokumentom k vypracovávaniu konkrétnych projektov a je smerodajným pre žiadateľov o NFP.

Štruktúra Programu rozvoja vidieka je hierarchicky usporiadaná do štyroch osí, ktoré vytvárajú prepojenosť s nadväzujúcimi špecifickými prioritami a opatreniami na nižších úrovniach. Členenie jednotlivých opatrení a priorit obsahuje príloha 1.

Čerpanie zdrojov EPFRV v rokoch 2007 – 2009 ukazuje nasledujúca tabuľka č. 2.

Tabuľka 2

Štatistika čerpania zdrojov EPFRV podľa osí v rokoch 2007 - 2009

	Verejné zdroje spolu 2009	Z toho EPFRV 2009	Verejné zdroje spolu 2008	Z toho EPFRV 2008
OS 1	150 850 854	111 333 218		
OS 2	214 964 047	170 440 955	122 676 151	97 790 093
OS 3	462 462	346 846		
OS 4	9 553 747	7 165 310		
CELKOM	375 831 109	289 286 329	122 676 151	97 790 093
V roku 2007 bolo nulové čerpanie z EPFRV				

Zdroj: www.agroserver.sk, MP SR

V roku 2008 boli vyplácané podpory iba v troch opatreniach, znevýhodnené oblasti horské, znevýhodnené oblasti iné a agroenvironmentálne platby. V roku 2009 okrem osi Leader boli pomoci vyplácané zo všetkých osí, avšak najviac v rámci opatrení znevýhodnené oblasti iné (70,97 %), znevýhodnené oblasti horské (69,47 %), obnova lesného potenciálu (67,20 %), agroenvironmentálne platby (57,96 %), technická pomoc (53,02 %) a modernizácia fariem (49,71 %).

Geografické vymedzenie

Program rozvoja vidieka sa všeobecne vzťahuje na celé územie Slovenska. Regióny vymedzené podľa NUTS III sú rozdelené do cieľa „Konvergencia“, pod ktorý spadajú vyššie územné celky SR okrem Bratislavy a pod cieľ „Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“ patrí Bratislavský kraj.

4.3 Charakteristika dunajskostredského regiónu

Región je známy pre výborné podmienky na pestovanie obilnín a iných úžitkových rastlín, preto sa táto úrodná oblasť využíva predovšetkým na poľnohospodárske účely. Najväčšie plochy ornej pôdy možno nájsť v okrese Dunajská Streda (cca 74 682 ha), menšie plochy ornej pôdy sa nachádzajú v okrese Galanta (cca 49 207 ha) a najmenšia rozloha ornej pôdy je v okrese Šaľa (cca 27 865 ha). Poľnohospodárska pôda predstavuje 76% pôdy v okrese DS a zvyšná pôda je zastúpená predovšetkým lesnými pozemkami 6,6%, vodnými plochami 6,6%, a zastavanými plochami (nádvoriami) v celkovom meradle 6,1%.

Územie regiónu je mimoriadne bohaté na vodu. Okrem Dunaja, Malého Dunaja a Váhu tu nachádzame aj sústavu mŕtvych ramien, meandrov a typický pre toto územie je aj výskyt močiarov a slatín. Z hľadiska hydrologických pomerov je Žitný ostrov charakterizovaný bohatstvom kvalitných podzemných vôd, ktoré sa v dunajských usadeninách neustále obnovujú, ich objem sa odhaduje až na 10 miliárd m³. Z tohto dôvodu bolo územie Žitného ostrova v roku 1978 vyhlásené za Chránenú vodohospodársku oblasť so zásobami vôd stredoeurópskeho významu.

4.4 Charakteristika podniku Arvum, Poľnohospodárske družstvo

4.4.1 História a vznik družstva

Arvum, Poľnohospodárske družstvo má viac ako 50 ročnú tradíciu. Pôvodne vzniklo podľa ustanovenia § 5 ods.2 zák.č.69/49 Zb. v roku 1949 ako Jednotné roľnícke družstvo. V roku 1992 boli prijaté nové stanovky družstva v zmysle zákona č. 162/1990

Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve a prispôsobené zákonu č. 513/91 Zb.z., Obchodný zákonník.

Družstvo sa od svojho vzniku venuje živočíšnej a rastlinnej výrobe a so svojou tradíciou a skúsenosťami zabezpečilo stabilné postavenie na trhu. V súčasnosti obhospodaruje 1361,46 ha pôdy, z toho je 1277,01 ha ornej pôdy. Ornú pôdu obrába vlastnými mechanizmami a zameriava sa na pestovanie plodín (pšenice, jačmeňa jarného, kukurice na zrno), technických plodín (cukrovej repy a slnečnice) a krmovín. Na tieto činnosti vertikálne nadväzuje živočíšna výroba. V oblasti živočíšnej výroby družstvo sa zaoberá chovom hovädzieho dobytka (produkcia mlieka, mäsa), chovom ošípaných a chovom oviec. Okrem podnikania v poľnohospodárskej výrobe, ktoré tvorí hlavný predmet činnosti družstva, pôsobí aj v oblasti spracovania vlastnej produkcie a predajom mäsových produktov. V oblasti služieb vykonáva svojpomocnú opravárenskú a stavebnú činnosť.

Najvyšším orgánom družstva je členská schôdza, ktorá rozhoduje o založení, zlúčení a zániku združenia, schvaľuje stanovy a ich zmeny, výročnú správu, rozpočet, plán činnosti, správu o hospodárení, volí a odvoláva členov a predsedu predstavenstva. Predstavenstvo je štatutárnym orgánom družstva a je oprávnené konať v mene družstva vo všetkých jeho záležitostiach. Predstavenstvo má jedného predsedu, jedného podpredsedu a 11 členov. Ďalším orgánom družstva je kontrolná komisia, ktorá je oprávnená kontrolovať činnosti družstva a je nezávislá od ostatných orgánov, zodpovedná iba členskej schôdzi.

4.4.2 Organizačná a zamestnanecká štruktúra PD

Tabuľka 3

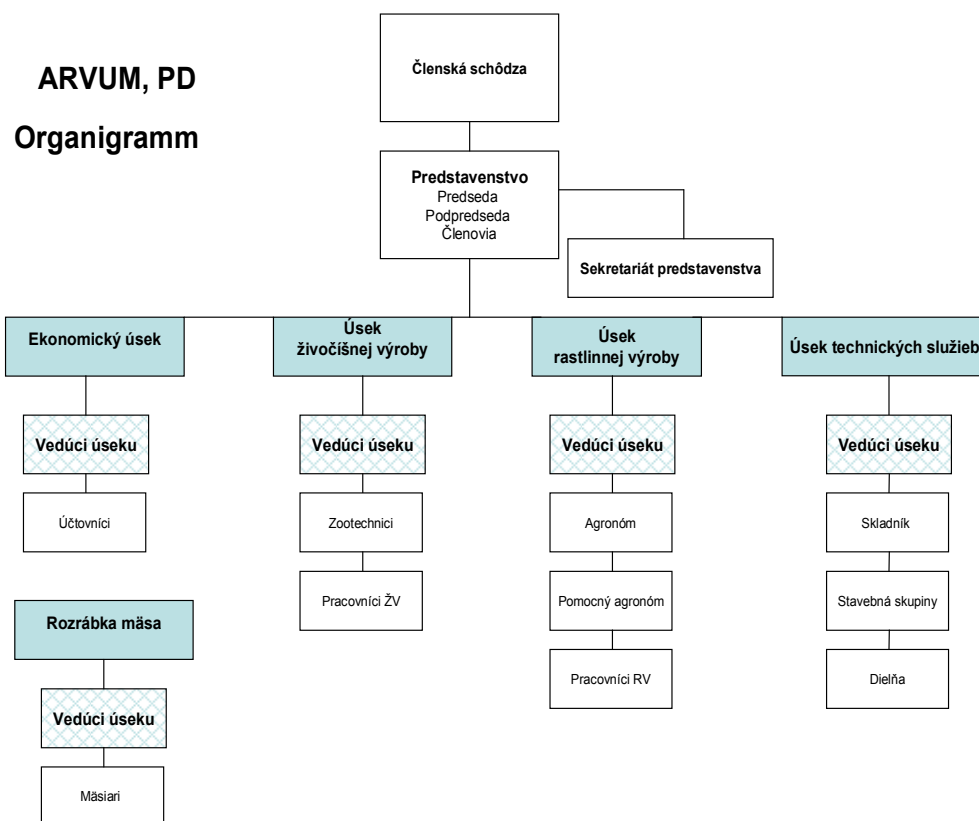
Štruktúra zamestnancov v roku 2009

Vedúci riadiaci pracovníci	5
Technickí pracovníci	10
Manuálni pracovníci	55
Obsluha strojov a zariadení	17
SPOLU	87

Zdroj: Arvum PD

Organizačné členenie družstva znázorňuje nasledujúca schéma:

Schéma 1

4.4.3 Špecifiká poľnohospodárskej výroby

Rastlinná výroba a klimatické podmienky

Družstvo hospodári v kukuričnej oblasti v juhovýchodnej časti Podunajskej nížiny, na Žitnom ostrove. Jedná sa o typické rovinnaté územie. Priemerná nadmorská výška je 110-113 m nad morom. Územie patrí do veľmi teplej a suchej oblasti s miernou zimou. Priemerná ročná teplota je 10-10,5 °C, priemerné zrážky sa pohybujú okolo 500 mm za rok. Vo vegetačnom období je priemerná teplota 16,5 °C.

Družstvo hospodári na nasledovných pôdnych typoch: karbonátové černozeme, lužné černozeme, rašelinové pôdy. Zloženie pôdy je nasledovné: hlinito-piesočnaté, hlinité, obsah humusu v ornici je cca 2%.

Pozemok, na ktorom sa bude realizovať predkladaný projekt, sa nachádza v zraniteľnej oblasti definovanej podľa Nariadenia rady SR č. 617 zo dňa 27. októbra 2004.

Tabuľka 4

Štruktúra pôdneho fondu družstva	Stav k 31.12. 2006 v ha
Orná pôda	1544,35
Trvalé trávne porasty	94,44
<i>Polnohospodárska pôda spolu</i>	<i>1638,79</i>
Lesné pozemky	5,43
Vodné plochy	10,33
Nepolnohospodárska pôda	61,17
CELKOVÁ VÝMERA	1715,72
<i>Zatriedenie podľa cien pôdy (SCP) v Sk</i>	<i>31,06 Sk / m²</i>
Pôda známych vlastníkov	1007,53
Štátna pôda	499,45
Cirkevná pôda	50,27
Nedokladovaná pôda / iní vlastníci	158,47
SPOLU	1715,72

Zdroj: Závazná osnova podnikateľského plánu a interná dokumentácia PD

Živočišna výroba

Predmetom podnikania družstva v oblasti živočíšnej výroby je výroba a predaj mäsa a mlieka dodávateľom, a výroba a predaj mäsiarskych a údenárskych výrobkov, prípadne mlieka konečnému spotrebiteľovi.

Štruktúra živočíšnej výroby v PD

Tabuľka 5

Druh a kategória zvierat	v roku 2006 v ks	VDJ
Krava mliekového typu	439	439
Teľa do 6 mesiacov	237	59,25

Jalovica 1-2 roky	247	182,25
Jalovica nad 2 roky	31	27,9
Býk vo výkrme	83	120,35
Prasnica pripúšťaná a prasná	181	54,3
Odstavčatá	451	31,57
Ošípané v predvýkrme	556	166,8
Ošípané vo výkrme	839	251,7
Prasnička a kanec v odchove	109	32,7
Kanec	8	2,4
Bahnica	176	38,72
Jahnička a baran do 1 roka	80	24
Baran	4	1
SPOLU	3 441	1 431,94

Zdroj: Závazná osnova podnikateľského plánu a interná dokumentácia PD

Vývoj produkcie rastlinnej výroby v rokoch 2007 – 2009

Vývoj úrody rastlinnej výroby v rokoch 2007-2009 znázorňuje nasledujúca tabuľka číslo 6. Na základe údajov vidieť, že najviac sa vyprodukuje v rastlinnej výrobe z cukrovej repy technickej. Pestovanie tohto druhu rastlín patrí medzi hlavné výrobné činnosti družstva. Vysoký podiel produkcie cukrovej repy je odôvodnený aj rastom pôdy pre jej pestovanie – v roku 2007 obrábaná pôda predstavila výmeru 56,60 ha a v roku 2009 sa zvýšila na 151,43 ha. Úroda hustosiatych obilnín v roku 2009 poklesla až o 1/3 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi čo je dôsledkom prevažne suchého počasia v tomto roku. Na druhej strane dosahovaný hektárový výnos v jednotlivých segmentoch má klesajúcu tendenciu vyvolanú postupným znížením predajných cien komodít. Vzájomné väzby medzi rastlinnou a živočíšnou výrobou potom spôsobujú obdobný efekt aj v oblasti ŽV. Tabuľka číslo 7 obsahuje vybrané ukazovatele ŽV.

Vývoj úrody rastlinnej výroby v rokoch 2007-2009

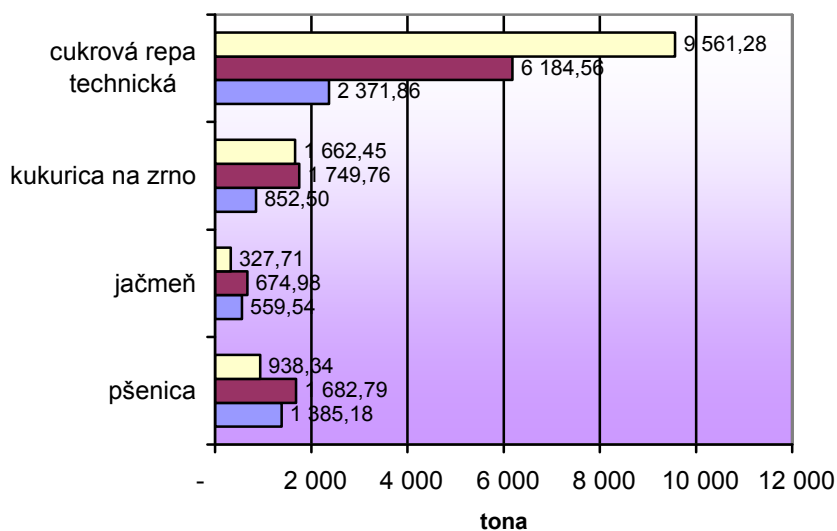
Plodiny	2007			2008			2009		
	zberová plocha (v ha)	úroda (v t)		zberová plocha (v ha)	úroda (v t)		zberová plocha (v ha)	úroda (v t)	
		spolu	z ha		spolu	z ha		spolu	z ha
pšenica	348,52	1385,18	3,97	339,85	1682,79	4,95	329,31	938,34	2,85
jačmeň	158,26	559,54	3,54	149,61	674,98	4,51	109,57	327,71	2,99
kukurica na zrno	201,83	852,50	4,22	195,57	1749,76	8,95	200,98	1662,45	8,27
ovos	10,60	10,90	1,03				10,64	44,60	4,19
slnečnica	138,51	377,66	2,73	112,61	318,56	2,83	83,47	214,52	2,57
horčica							19,43	17,65	0,91
cukrová repa	56,60	2371,86	41,91	112,91	6184,56	54,77	151,43	9561,28	63,14
kukurica na siláž	210,34	4929,40	23,44	186,36	6496,30	34,86	195,57	5883,90	30,09
OJK	9,09	251,40	27,66	10,20	519,90	50,97	10,12	263,70	26,06
lucerna	170,96	4935,84	28,87	155,49	5447,00	35,03	164,80	5441,40	33,02
kýmna repa	9,80	709,54	72,40	12,50	1025,47	82,04	12,66	1484,70	117,27
TTP	86,70	1111,20	12,82	84,41	1454,40	17,23	84,45	1375,60	16,29

OJK – ostatné jednoróčné krmoviny, TTP – trvalé trávne porasty

Zdroj: interná dokumentácia, vlastné spracovanie

Graf 2

Produkcia obilnín

Vybrané ukazovatele živočíšnej výroby za obdobie 2007-2009

Nosnými piliermi tržieb zo živočíšnej výroby družstva sú ošípané vo výkrme, výkrmné býci a mlieko. Množstvo vyprodukovaného mlieka je v sledovanom období takmer nezmenené, avšak jeho predajná cena výrazne poklesla – v roku 2007 bola na

úrovni 0,32 € a v roku 2009 je už len 0,20 € za liter mlieka – a to predstavuje významne nižšie príjmy pre družstvo.

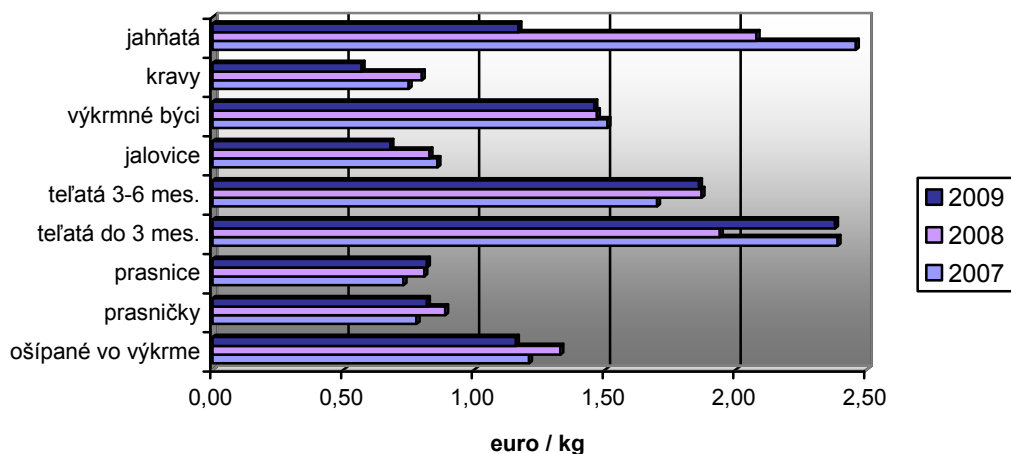
Tabuľka 7

Zvieratá	2007	2008	2009
	€/kg		
ošípané vo výkrme	1,21	1,33	1,16
prasničky	0,78	0,89	0,82
prasnice	0,73	0,81	0,82
teľatá do 3 mes.	2,39	1,94	2,38
teľatá 3-6 mes.	1,70	1,87	1,86
jalovice	0,86	0,83	0,68
výkrmné býci	1,51	1,47	1,46
kravy	0,75	0,80	0,57
jahňatá	2,46	2,08	1,17
vysokoteľné jalovice (v ks)	1 494	1 361	1 085
kravské mlieko (v tis l)	3346,66	3331,13	3160,76

Zdroj: Interná dokumentácia PD, vlastné spracovanie

Graf 3

Vývoj predajnej ceny v ŽV

4.4.4 SWOT analýza podniku

Silné stránky

- efektívna a rentabilná výroba
- vysoká kvalita vyrábanej produkcie
- zmluvne zabezpečený odbyt vyrábanej

Slabé stránky

- vysoká opotrebovanosť technického vybavenia
- zvyšovanie nákladovosti výroby

<p>produkcie</p> <ul style="list-style-type: none"> - stabilizovaný výrobný program - stabilné postavenie na trhu, predaj kvalitných poľnohospodárskych výrobkov - splnenie minimálnych noriem životného prostredia, životných podmienok a hygieny zvierat - prednostné zameranie sa na kvalitu vyrábanej produkcie - dynamický rast firmy, progresívny manažment, dlhoročné skúsenosti manažmentu v oblasti intenzívnej rastlinnej a živočíšnej výroby - dlhodobé kvalitné vzťahy s dodávateľmi - stabilná pracovná sila 	<p>rastom cien energií a intenzifikačných vstupov</p> <ul style="list-style-type: none"> - nepoistiteľné škody - závislosť od klimatických podmienok - vysoká konkurencia v oblasti - nedostačujúce plnenie kritérií noriem Spoločenstva - závislosť niektorých činností od externých dodávateľov služieb
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvyšovanie trhového podielu neustálym skvalitňovaním, vývojom a rozširovaním poľnohospodárskych výrobkov - využívanie podporných programov a výhodných úverov - pozitívne vplývať na trvalo udržateľný rozvoj vidieka rozvojom poľnohospodárskej výroby - získanie prístupu na zahraničné trhy so vstupom do EU - zvyšovanie prirodzenej úrodnosti pôd - zvyšovanie produktivity práce 	<p>Ohrozenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - klesajúca kúpyschopnosť obyvateľstva - pokles realizačných cien - reštrikčné opatrenia vlády SR a EÚ - silné konkurenčné prostredie domácich a zahraničných producentov v rámci EÚ - ohrozenie plynulých finančných tokov - možný výpadok produkcie živočíšnej výroby následkom hromadných ochorení zvierat - možný výpadok rastlinnej produkcie následkom mimoriadnych nepriaznivých klimatických

zavádzaním nových technológií a pracovných postupov - znižovanie energetickej náročnosti vykonávaním modernizácií, rekonštrukcií - plnenie náročných noriem EÚ	podmienok - prípadné choroby a škodcovia na výrobkoch rastlinnej produkcie - kvótové obmedzenie produkcie mlieka
---	---

4.5 Proces vypracovania projektu

Poľnohospodárske podniky v rámci skráteného programovacieho obdobia 2004-2006 mohli čerpať dotácie z fondov EÚ v rámci SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, ktoré boli zamerané na rozvoj poľnohospodárstva a lesníctva cez modernizáciu fariem, diverzifikáciu činností a na podporu multifunkčného a trvalo udržateľného poľnohospodárstva s cieľom zlepšiť infraštruktúru vidieka a podporovať investície do oblasti poľnohospodárstva so zreteľom na environmentálne štandardy EÚ.

Pre získanie finančných pomoci zo zdrojov EÚ alebo ďalších prostriedkov zo štátneho rozpočtu je potrebné vypracovať projekt, ktorý je nástrojom žiadosti o NFP.

Vypracovanie projektu sa začína so zoznámením s výzvou k predkladaniu projektu. Taktiež ešte pred tvorbou konkrétneho projektu je dôležité preštudovať príručku pre žiadateľa a pravidlá pre čerpanie prostriedkov z fondov EÚ. Každý projekt / žiadosť má predurčenú záväznú štruktúru a musí mať tieto náležitosti:

- identifikačné údaje oprávneného žiadateľa
- zadaný cieľ projektu v súlade s opatreniami a prioritami národného plánu SR
- miesto realizácie a dobu trvania projektu
- východiskový stav subjektu, resp. predmetu projektu (SWOT analýza)
- analýzu cieľovej skupiny a zadané aktivity projektu
- finančnú koncepciu projektu – rozpočet nákladov
- časový harmonogram realizácie projektu
- hodnotiace kritéria (indikátory)
- výsledky a očakávaný dopad projektu.

Po vypracovaní, odovzdaní a schválení projektu nasleduje podpísanie zmluvy o poskytnutí NFP všetkými zmluvnými stranami. Po pripísaní finančných prostriedkov na účet žiadateľa nastáva fáza implementácie, kde dochádza k samotnej realizácii projektu. Projekt je ukončený až po jeho kontrole a vyhodnotení Monitorovacím orgánom, ktorý následne vydá záverečnú monitorovaciu správu obsahujúcu podrobné informácie o priebehu realizácie projektu, závery a prípadné odporúčania.

4.6 Projekt na prispôsobenie normám EÚ v podniku Arvum, PD

Poľnohospodárske družstvo sa od roku 2005 uchádza o viaceré dotácie z fondov EÚ a zo štátnej pomoci. Prvýkrát žiadosť o NFP podalo v rámci SOP na financovanie projektu „Investície do skvalitnenia technologického vybavenia družstva Arvum“, cieľom ktorého bolo zvýšenie kvality technickej vybavenosti družstva prostredníctvom nákupu repasovaných traktorov typu Steyr 9190 a 9200. Projekt bol zamietnutý z dôvodu neplnenia bodových kritérií.

Nasledujúci projekt bol vypracovaný v rámci SOP v roku 2006 na podporu prispôsobenia technológie skladovania hospodárskych hnojív normám EÚ.

Názov projektu:	Prispôsobenie technológie skladovania hospodárskych hnojív normám EÚ
Názov programu:	Plán rozvoja vidieka
Názov priority:	Rozvoj udržateľnej vidieckej ekonomiky
Opatrenie:	Plnenie noriem Spoločenstva
Podopatrenie 4.1:	Plnenie noriem
Miesto realizácie projektu:	Západné Slovensko, Trnavský kraj, obec Vrakúň
Začiatok projektu:	01.08.2006
Ukončenie projektu:	30.06.2008
Hlavný cieľ projektu:	Prispôsobenie sa náročným normám Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia

---

Špecifickými cieľmi sú:

Cieľ 1: Rekonštrukcia a výstavba žúmp a hnojiska, a rekonštrukcia nadzemných nádrží, ktoré kapacitne vyhovujú požiadavkám produkcie ŽV žiadateľa.

Cieľ 2: Bezpečné skladovanie a následné využívanie tuhého a tekutého hnojiva na hnojenie vlastných poľnohospodárskych pozemkov.

Cieľ 3: Nákup moderných technológií používaných v hnojnom hospodárstve

Zdôvodnenie potreby realizácie projektu

Hlavnou výrobnou činnosťou družstva je živočíšna a rastlinná výroba. Podnikové ciele družstva zohľadňujú jednak výrobné zameranie podniku a jednak stanovené štandardy ES. V rámci krátkodobých cieľov družstvo plánovalo realizovať stavebno-technologické úpravy hnojného hospodárstva tak, aby ich prevádzkové parametre a kapacity vyhovovali normám EÚ. Ďalším krátkodobým cieľom bolo znižovanie energetickej náročnosti cestou modernizácie výrobných technológií, kde môžeme sledovať naplnenie cieľa v oblasti životného prostredia. Medzi dlhodobé ciele subjektu patria: vybudovanie vlastnej ČOV a jej napojenie na celý areál; prispôsobenie produkcie v ŽV a RV potrebám trhu v rámci EÚ; udržiavanie vysokej kvality produkcie mäsa a mlieka.

Poľnohospodársky podnik v súčasnosti prevádzkuje dva hospodárske dvory Vrakúň a Hrušovský majer. Na oboch dvoroch má živočíšnu výrobu produkujúcu maštalný hnoj a hnojovicu. Spevnené vyhrňovacie plochy slúžia na dočasné skladovanie pevného hnoja, ktorý sa potom zväža do dvoch centrálnych hnojísk každé s kapacitou 5000 m³. Okrem žúmp zriadených pri prevádzkach, na dvore Vrakúň sa nachádzajú dve nadzemné oceľové nádrže, každá v objeme 1230 m³, v ktorých sa skladuje hnojovica počas vegetačného obdobia alebo keď nie sú vhodné podmienky na jej aplikáciu. Súčasná produkcia a skladovacie kapacity hospodárskych hnojív je uvedená v prílohe 2.

Napriek tomu, že kapacity na skladovanie hospodárskych hnojív objemovo boli dostačujúce, ich prevádzkovanie nevyhovovalo štandardom spoločenstva v zmysle Nitrátovej smernice 91/67/EEC, ktorá je implementovaná vo Vyhláške MP SR č. 392/2004. Predkladaný projekt navrhol stavebno-technologické opatrenia, ktoré

---

komplexne riešili problematiku skladovania tuhých a tekutých hospodárskych hnojív v prevádzkach Arvum PD s ohľadom na horeuvedenú vyhlášku.

Implementácia projektu

1. Stavebné úpravy a rekonštrukcia

Hospodársky dvor Vrakúň - jednotlivé vyhrňovacie plochy slúžiace na dočasné skladovanie pevného hnoja stavebne sa upravili vodostavebným betónom a kontaminované splaškové vody sa zviezli samospádom do novovybudovaných žump o kapacite 10 m³ a 20 m³. Väčšia žumpa slúži aj ako žumpa prečerpávacia, odkiaľ sa jej obsah prečerpáva do jestvujúcich oceľových nádrží. Na nádržiach sa urobili potrebné stavebné úpravy dna a plášť sa opatrilo ochrannými nátermi. Dno bolo vybavené monitorovacím zariadením, ktoré bolo zakončené kontrolnou šachtou úniku hnojovice.

Hospodársky dvor Hrušovský majer - jestvujúce žumpy s objemom 2 x 380 m³ a 2 x 90 m³ boli konštrukčne aj objemovo vyhovujúce, potrebné bolo zabezpečiť ich nepriepustnosť náterom LADAX.

2. Technické zabezpečenie

Prevádzka v hnojovom hospodárstve bola vybavená pojazdným separátorom a traktorovým miešadlom, ktoré sú používané na oboch hospodárskych dvoroch. Nadzemné nádrže boli vybavené výdajným čerpadlom a miešadlami. Separátor zabezpečuje poloautomatickú separáciu a rozdelenie hnojovice na tekutú a tuhú fázu. Špecifikáciu technologických zariadení obsahuje príloha 4 a obrázky sú uvedené v prílohách 5-6.

Financovanie projektu

Cena kompletnej hnojnej technológie predstavila hodnotu 3 525 295 Sk bez DPH. Celková výška NFP, ktorú poľnohospodárska platobná agentúra poskytla prijímateľovi bola vo výške 2 837 400 Sk, čo znamená 100% z celkových oprávnených výdavkov na realizáciu projektu. Oprávnené výdavky boli poskytnuté podľa harmonogramu realizácie v troch splátkach. Maximálna výška ročnej podpory bola limitovaná sumou 25 000 € a bola vyplatená v slovenských korunách (výmenný kurz: 37,832Sk/eur).

Vlastné zdroje vo výške sumy 1 014 000 Sk, ktoré boli vynaložené na rekonštrukciu objektov a na natieračské/zámočnicke práce, predstavujú neoprávnené výdavky investície. Družstvo na prefinancovanie projektu požiadalo o úver vo výške získanej dotácie v komerčnej banke. Získaný úver bol zabezpečený ručiteľskou listinou a vinkulovaný v prospech dotačného účtu. Úver v nadväznosti na realizáciu projektu v rámci splátkového kalendára bol splatený v troch splátkach, posledná v roku 2009.

Tabuľka 8

Rozpis nákladov	Množstvo	Oprávnené náklady (Sk)	Vlastné zdroje (Sk)
Rekonštrukcia nadzemných nádrží	2	890 000	1 014 000
Rekonštrukcia manipulačnej žumpy	1	507 000	
Rekonštrukcia hnojiska	1	124 000	
Konštrukcia žump	2	424 000	
Mobilné miešadlo – homogenizátor hnojovice MTX 750/4	1	102 961	
Mobilné čerpadlo na hnojovicu s podvozkom Magnum SM 540 L4	1	169 091	
Mobilné čerpadlo na hnojovicu na trojbodovom závесе Magnum SM 540 L4	1	166 342	
Separátor S 655	1	1 053 054	
Potrubný systém s príslušenstvom	1	88 847	
SPOLU		3 525 295	1 014 000
Celkový objem investície		4 539 295	

Zdroj: Arvum PD, vlastné spracovanie

Zdroje financovania projektu (v Sk)

	Dátum	Oprávnené náklady	Výška žiadaného príspevku	Vlastné zdroje
1	03/2007	1 014 000	945 800	68 200
2	03/2007			1 014 000
3	12/2007	1 053 054	945 800	107 254
4	06/2008	1 458 241	945 800	512 441
5	SPOLU	3 525 295	2 837 400	1 701 895

Zdroj: Arvum PD, vlastné spracovanie

Časový harmonogram realizácie projektu

Realizácia projektu bola uskutočnená v rokoch 2006-2008. Družstvo v roku 2007, vzhľadom na vtedajší stav prác, požiadalo o zmenu harmonogramu projektu. Zmena sa netýkala predĺženia lehoty na ukončenie projektu, ale sa jednalo o zmenu zaradenia jednotlivých investícií. Harmonogram realizácie projektu obsahuje príloha 7.

Vyhodnotenie projektu

Projekt bol vypracovaný na prispôsobenie technológie skladovania hospodárskych hnojív normám Únie. Arvum, poľnohospodárske družstvo hospodári vo vyhlásenej zraniteľnej oblasti Žitný ostrov, ustanovuje to Vyhláška MP SR 392/2004 Z.z. Podľa uvedenej vyhlášky boli určené podmienky skladovania na minimálnu kapacitu, t.j. kapacita skladovacích nádrží pre hospodárske hnojivá musia byť zabezpečené pre 6 mesačnú produkciu a to z dôvodu zákazu lokálneho aplikovania kvapalných hnojív s obsahom dusíka za podmienok stanovených v tejto vyhláške.

Investíciou do nových technológií družstvo vyhovuje jednak normám Spoločenstva a jednak dochádza k zefektívneniu výrobných procesov, k zníženiu energetickej náročnosti technológie využitia kvapalných hnojív. Separáciou sa zníži objem hnojovice o 15 – 30%, čím sa znižujú náklady na transport. Čerpadlo sa okrem separovania využíva aj pri prečerpávaní a plnení cisterien a miešadlo homogenizuje prírodné hnojivo.

Záver

Základným cieľom EÚ pre svoju existenciu je uspieť v globálnej súťaži a vytvoriť sociálnu a politickú stabilitu. Dosiahnuť stabilitu medzi 27 členskými štátmi s ich rozdielnou ekonomickou a sociálnou úrovňou, kultúrnymi tradíciami, zvykmi a hodnotami nie je jednoduché. Protikladné ekonomické záujmy členských štátov, zahraničné alebo domáce politické problémy donútili EÚ k reformám v rôznych oblastiach, najviac v Spoločnej poľnohospodárskej politike. Reformy SPP siahajú do 80-tych rokov minulého storočia, začínajúc od riešenia nadproduktie poľnohospodárskych komodít, pokračujúc s riešením regionálnych, ekonomických a environmentálnych problémov, ktoré v súčasnosti nadobudli globálny charakter.

Spoločná poľnohospodárska politika pre elimináciu a zmierňovanie regionálnych rozdielov a pre podporu poľnohospodárov poskytuje rôzne formy peňažných podpôr. Po vstupe do EÚ môžeme konštatovať, že zmeny ktoré sa uskutočnili mali pre poľnohospodárske subjekty niekoľko pozitívnych dopadov. Zmyslom regionálnej politiky je stanoviť také ciele a priority, ktoré najviac zohľadňujú nedostatky daného regiónu, vedú k zlepšovaniu kvality života ľudí na vidieku a vytvárajú vhodné podmienky pre ekonomický rozvoj.

Cieľom mojej práce bolo vybrať poľnohospodársky subjekt, ktorý čerpal z finančných prostriedkov EÚ na realizáciu projektu a vyhodnotiť vplyv uskutočnených aktivít na podnik. Zmeny ku ktorým podnik Arvum, PD došiel prostredníctvom využívania finančných dotácií pozitívne ovplyvnili jeho rozvoj. Podnik so zavedením štandardov EÚ, so zabezpečením novej technológie a rekonštrukciou ďalších výrobných prostriedkov pre hnojné hospodárstvo, dosiahol nielen vyššiu efektívnosť pracovných procesov a nižšie náklady spojené s ním, ale aj vyššiu konkurencieschopnosť na domácom trhu. Dlhodobým cieľom družstva je zvýšiť podiel na domácom i zahraničnom trhu, a to s tendenciou pokračovať v zlepšení kvality produkcie a chovu zvierat. Družstvo má významné postavenie na domácom trhu v oblasti produkcie mäsa a mlieka. Dostať sa na zahraničný trh, resp. rozšíriť súčasnú dodávateľskú sieť okrem udržiavania vysokej kvality produkcie rastlinnej a živočíšnej výroby by mali zabezpečiť nové technológie na ostatné výrobné oblasti, modernizácia strojových zariadení, inovácie, využívanie obnoviteľných zdrojov a nové podpory EÚ. Taktiež by ľahšie

---

a účinnejšie konkurovali na trhoch s diverzifikáciou k nepoľnohospodárskym činnostiam.

Proces získavania príspevkov EÚ je zložitý a niekedy mimoriadne zdĺhavý, a svoj cieľ zmierniť a odstrániť regionálne rozdiely naplňa len pomaly. Okrem väčších subjektov, naďalej zaznamenávame nedostatočnú informovanosť ľudí o možnostiach čerpania fondov EÚ. Iným problémom je to, keď žiadatelia o dotácie nespĺňajú podmienky pre jej získanie, čo môže nastať z rôznych dôvodov, napr. nedostatok vlastných zdrojov pre spolufinancovanie väčšinou u malých firiem, nekvalitne vypracovaný projekt, atď. Vzhľadom na náročnosť vypracovania projektovej dokumentácie a riadenia celého procesu realizácie, riešenie tejto problematiky vidím vo vyššení odborníkov, resp. skupiny odborníkov dostupných aj pre menšie firmy.

Zoznam použitej literatúry

1. ÁCS, Daniel. 2009. Kohézna politika EÚ vo vzťahu k Slovenskej republike. In *Acta regionalia et environmentalica*, 2009, č. 1, s. 11-12.
2. BECÍK, Stanislav. 2009. Strategické vízie vo vývoji slovenského poľnohospodárstva. In *Ekonomika poľnohospodárstva*, roč. 9, 2009, č. 3, s. 3-9.
3. BUCHTA, Stanislav - FEDERIČOVÁ, Zuzana. 2008. *Hodnotenie dopadov implementácie projektových opatrení SOP poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a návrh ich zefektívnenia na obdobie 2007-2013*. 1. vyd. Bratislava : Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva, 2008. 9 s. ISBN 978-80-8058-477-1.
4. BUCHTA, Stanislav - FEDERIČOVÁ, Zuzana. 2009. Rozvoj vidieka v spektre podporných prostriedkov z eurofondov. In *Ekonomika poľnohospodárstva*, roč. 4, 2009, č. 3, s. 39-40.
5. Čerpanie z EPFRV. [online]. 2010 [cit. 2010-05-08]. Dostupné na: <<http://www.agroserver.sk/news/v-sr-sa-vo-financnom-roku-2009-z-epfrv-vycerpalo%2028929-miliona-eur.html> >
6. Čerpanie z EPFRV. [online]. 2010 [cit. 2010-05-10]. Dostupné na: <<http://www.land.gov.sk/sk/index.php?navID=2&navID2=2&sID=17&sID2=53&id=1344> >
7. FEKETE, Pavol – HUDÁKOVÁ, Monika. 2008. Common Agricultural Policy – Supporting Lisbon Strategy?. In *Economics of Agriculture : Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva*, roč. 8, 2008, č. 1, s. 64-65.
8. GOZORA, Vladimír. 2006. Regionálna disparita v agrárnom sektore SR. In *Acta regionalia et environmentalica*, 2006, č. 1, s. 18-20.
9. HORVÁTH, Zoltán. 2004. *Príručka Európskej únie*. 1. vyd. Bratislava : Zastúpenie európskej komisie, 2004. 328 s. ISBN 80-89102-09-3.

-
10. HUDÁK, Jozef – ROVNÝ, Patrik. 2008. Multifunkčné poľnohospodárstvo a bariéry jeho rozvoja. In *Ekonomika poľnohospodárstva*, roč. 8, 2008, č. 3, s. 16.
  11. LACEK, Dušan – OBEDOVÁ, Martina. 2009. Liberalizácia poľnohospodárskeho obchodu v kontexte multifunkčnosti. In *Trendy a aktuálne výzvy teórie a praxe v obchode, marketingu a medzinárodných podnikateľských aktivitách v podmienkach globálnej konkurencie*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2009, s. 499-508. ISBN 978-80-225-2794-1.
  12. MAJKOVÁ, Monika. 2008. *Možnosti financovania malých a stredných podnikov v SR*. 1. vyd. Bratislava : Tribun, 2008. s. 84. ISBN 978-80-7399-590-4.
  13. NARIADENIE RADY (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV, 2005. [online]. 2009 [cit. 2010-05-02]. Dostupné na: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2005R1698:20090101:SK:PDF>>
  14. NÁRODNÝ STRATEGICKÝ PLÁN ROZVOJA VIDIEKA NA ROKY 2007 – 2013, 2006. [online]. [cit. 2010-04-25]. Dostupné na: <<http://www.land.gov.sk/sk/?navID=1&id=33>>.
  15. Portál Európskej komisie. 2009. *Možnosti financovania v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky*. [online]. 2009 [cit. 2010-04-26]. Dostupné na: <[http://www.vucbb.sk/ganet/vuc/bb/portal.nsf/wdoc/f9088d714ba1e8abc12573370041b850/\\$FILE/Mo%C5%BEnosti%20financovania%20rozvojov%C3%BDch%20aktiv%C3%ADt.pdf](http://www.vucbb.sk/ganet/vuc/bb/portal.nsf/wdoc/f9088d714ba1e8abc12573370041b850/$FILE/Mo%C5%BEnosti%20financovania%20rozvojov%C3%BDch%20aktiv%C3%ADt.pdf)>.
  16. Portál Európskej únie. 2006. *Rozhodnutie Rady z 20. februára 2006 o strategických usmerneniach Spoločenstva pre politiku rozvoja vidieka*. [online]. 2006 [cit. 2010-04-30]. Dostupné na: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006D0144:SK:HTML>>.
  17. PROKOP, Jurášek. 2009. *Poľnohospodárstvo krajín Európskej únie*. 1. vyd. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2009. 7 s. ISBN 978-80-225-2722-4.

-
18. RABBINGE, Rudy. 2009. Európa potrebuje novú poľnohospodársku politiku. In *Goodwill*, 2009, č. 9, s. 48-49.
19. *Reformy poľnohospodárskej politiky sú nevyhnutné*. 2006 [online]. [cit. 2010-04-24]. Dostupné na: < <http://www.euractiv.sk/regionalny-rozvoj/clanok/reformy-polnohospodarskej-politiky-su-nevyhnutne> >.
20. SCHWARCZ, Pavol. 2007. Využitie priamych platieb v poľnohospodárstve po luxemburskej reforme SPP z roku 2003. In *Ekonomika poľnohospodárstva*, 2007, č. 3, s. 19-23.
21. SCHWARCZ, Pavol – RUMANOVSKÁ Ľubica – LAZÍKOVÁ, Jarmila. 2008. Zhodnotenie vplyvu opatrení štrukturálnej politiky na implementáciu rozvoja vidieka za programovacie obdobie 2004-2006 a vývoj vidieckej ekonomiky v EÚ. In *Acta regionalia et environmentalica*, 2008, č. 1, s. 18.
22. *Spoločná poľnohospodárska politika*. [online]. [cit. 2010-04-24]. Dostupné na: < http://www.europskaunia.sk/spolocna_polnohospodarska>.
23. STEHLO, Pavol – BUDAY, Štefan. 2007. *Definovanie zásad diverzifikácie vidieckeho hospodárenia s finančnými nástrojmi spoločenstva, hlavne EAFRD*. 1. vyd. Bratislava : Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva, 2007. s. 19-20. ISBN 978-80-8058-462-7.
24. ŠÍBL, Drahomír a kolegovia. 2003. *Európska únia a budúcnosť európskeho kontinentu*. 1. vyd. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2003. s. 161-162. ISBN 80-225-1710-0
25. TAUER, Vladimír – ZEMÁNKOVÁ, Helena – ŠUBRTOVÁ, Jana. 2009. *Získejte dotace z fondu EU*. 1. vyd. Brno : Computer Press, 2009. s. 17-18. ISBN 978-80-251-2649-3.
26. ÚSTAV VEDECKO-TECHNICKÝCH INFORMÁCIÍ PRE PÔDOHOSPODÁRSTVO, Informačné stredisko pre európsku úniu. 2004. *Spoločná poľnohospodárska politika*. Nitra : Vydavateľstvo NOI, 2004. s. 1-2.
27. ZMLUVA O EURÓPSKEJ ÚNII, 2008. [online]. 2008 [cit. 2010-05-02]. Dostupné na: <http://www.ecb.int/ecb/legal/pdf/fxac08115skc_002.pdf>
-

Prílohy

- Príloha 1: Opatrenia a priority Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013
- Príloha 2: Súčasná produkcia a skladovacie kapacity hospodárskych hnojív
- Príloha 3: Tržby za vlastné výkony a tovar
- Príloha 4: Špecifikácia technologických zariadení
- Príloha 5: Nádrž 1230 m³ v družstve Arvum, PD
- Príloha 6: Separátor S655
- Príloha 7: Harmonogram realizácie projektu

Rozpis opatrení a priorít v programovom období 2007-2013

OS 1: Zvýšenie konkurencieschopnosti v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

1. Priorita: Podpora modernizácie, inovácie a efektivity agropotravinárskeho a lesníckeho sektora	
<i>Opatrenie 1.1</i>	Modernizácia fariem
<i>Opatrenie 1.2</i>	Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva
<i>Opatrenie 1.3</i>	Infraštruktúra týkajúca sa rozvoja a adaptácie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
<i>Opatrenie 1.4</i>	Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov
<i>Opatrenie 1.5</i>	Odbytové organizácie výrobcov
2. Priorita: Prehlbovanie vedomostí a zvyšovanie odborného prehľadu v oblasti agropotravinárstva a lesníctva	
<i>Opatrenie 1.6</i>	Odborné vzdelávanie a informačné aktivity
<i>Opatrenie 1.7</i>	Využívanie poradenských služieb

OS 2: Zlepšenie životného prostredia a krajiny

<i>Opatrenie 2.1</i>	Opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie poľnohospodárskej pôdy
<i>Opatrenie 2.1.1</i>	Platby za znevýhodnené prírodné podmienky v horských oblastiach a platby v ostatných znevýhodnených oblastiach
<i>Opatrenie 2.1.2</i>	Platby v rámci sústavy NATURA 2000 a platby súvisiace so smernicou 2000/60/ES
<i>Opatrenie 2.1.3</i>	Agroenvironmentálne platby
<i>Opatrenie 2.1.4</i>	Platby za životné podmienky zvierat
<i>Opatrenie 2.2</i>	Opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie lesnej pôdy

---

OS 3: Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva

<i>Opatrenie 3.1</i>	Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam
<i>Opatrenie 3.2</i>	Podpora činnosti v oblasti vidieckeho cestovného ruchu
<i>Opatrenie 3.3</i>	Vzdelávanie a informovanie
<i>Opatrenie 3.4</i>	Obnova a rozvoj obcí
<i>Opatrenie 3.5</i>	Získavanie zručnosti, oživovania a vykonávanie stratégií miestneho rozvoja

OS 4: Realizácia prístupu Leader

<i>Opatrenie 4.1</i>	Implementácia integrovaných stratégií rozvoja mikroregiónu
<i>Opatrenie 4.2</i>	Vykonávanie projektov spolupráce
<i>Opatrenie 4.3</i>	Chod miestnej akčnej skupiny

Zdroj: Program rozvoja vidieka 2007-2013

Súčasná produkcia a skladovacie kapacity hospodárskych hnojív

Celková produkcia maštalného hnoja	2 215 v m ³ / rok
Celková produkcia močovky	15 000 v t / rok
Skladovacia kapacita na uskladnenie maštalného hnoja na 6 mesiacov (v zraniteľnej oblasti)	10 000 v m ³ / 6 mesiacov
Skladovacia kapacita na uskladnenie močovky, hnojovice na 5 mesiacov (v zraniteľnej oblasti)	5 350 v m ³ / 5 mesiacov

Tržby za vlastné výrobky a tovar

Druh produkcie	Množstvo v t, l, ks	2007 v tis. Sk	Množstvo v t, l, ks	2008 v tis. Sk	Množstvo v t, l, ks	2009 v EUR
pšenica	927,1	5 393	420,8	2 042	398,3	36 078
pšenica tvrdá			134,9	1 150	340,9	35 585
jačmeň	234,0	1 219	529,6	2 305	185,0	16 889
osivo pšenice	82,3	510	137,9	833	80,0	9 200
osivo jačmeňa	206,7	1 293			206,4	30 328
osivo kukurice	3,1	14	98,7	2 665		
osivo horčice					17,7	13 237
kukurica na zrno	717,3	3 297	888,4	4 614	1 366,7	151 582
slnečnica	377,7	4 651	318,6	2 300	213,0	42 722
cukrová repa	2 371,9	1 973	6 109,4	5 022	9 470,0	271 136
drevina				200		
mlieko	3 260,6	31 516	3 258,5	32 547	2 968,2	594 281
ovčia vlna	2,4	34	1,2	19	1,2	311
HD mäso	112,2	6 010	80,6	4 158	76,9	129 600
jatočné ošípané	343,7	12 318	196,5	7 685	161,5	181 189
jatočné ovce	1,3	96	2,2	136	1,9	3 408
pomocná výroba				3		
rozrábkareň		2 091		2 066		57 918
pridružená výroba				1		35
služby		625		453		14 347
tovar		1 526		1 516		59 814
SPOLU		72 566		69 715		1 647 660

Zdroj: vlastné spracovanie, interná dokumentácia PD

Špecifikácia technologických zariadení:**- Mobilné miešadlo- homogenizátor hnojovice MTX 750/4**

Dĺžka miešacej tyče v m	4
Objem jamy v m ³	1000-1400
Priemer lopatky miešačky v mm	750
Počet lopatiek miešačky	2
Hnací výkon v kW	35

- Mobilné čerpadlo na hnojovicu s podvozkom MAGNUM SM 540 L4

Výkon v kW	65
Počet otáčok za min	540
Výkon čerpadla	40-200 m ³ /hod.
Dopravná výška	95-70m

- Mobilné čerpadlo na hnojovicu na trojbodovom závесе MAGNUM SM 540 L4

Výkon v kW	65
Počet otáčok za min	540
Výkon čerpadla	40-200 m ³ /hod.
Dopravná výška	95-70m

- Separátor S 655

Hmotnosť v kg	480
Výkon v kW	5,5
Napätie vo V	220
Frekvencia v Hz	50
Šírka štrbín v mm	0,30-0,50-0,75-1,00

Potrubný systém

Potrubný systém z podzemnej manipulačnej nádrže do nadzemných oceľových nádrží. Rúry 340m s príslušenstvom

Nádrž 1230 m³ v Arvum, PD

Separátor S655

HARMONOGRAM REALIZÁCIE PROJEKTU- s požadovanou zmenou

NÁZOV AKTIVITY	Termín realizácie																							
	2006				2007				2008															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Rekonštrukcia nadzemných nádrží 2 ks																								
Rekonštrukcia manipulačnej žumpy								X	X															
Rekonštrukcia hnojiska								X	X															
Rekonštrukcia žump - dvor Hrušov								X	X															
Mobilné miešadlo-homogenizátor hnojovice MTX 750/4														X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Mobilné čerpadlo na hnojovicu s podvozkom MAGNUM SM 540 L4													X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Mobilné čerpadlo na hnojovicu na trojbodovom závесе MAGNUM SM 540 L4													X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Separátor S 655													X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Potrubný systém s príslušenstvom													X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X